

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Методичні вказівки
для самостійної роботи студентів
та виконання контрольної роботи
з дисципліни

ВВЕДЕННЯ У СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

*(для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030509 «Облік і аудит»)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів та виконання контрольної роботи з дисципліни «Введення у спеціальність» (для студентів заочної форми навчання галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030504 «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Л. Г. Бойко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Укладач: Л. Г. Бойко

Рецензент: проф., д.е.н. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою Економіки підприємств міського господарства,
при Факультеті післядипломної освіти та заочного навчання,
протокол № 1 від 30.08.2011р.

Вступ

Сучасна вища економічна освіта є одним із важливих напрямків світової системи вищої освіти. Розвиток економіки як науки і практичної діяльності потребує широкого кола знань, що дуже часто презентують досить різні галузі науки. Це все вимагає від майбутнього економіста досить вільного володіння як математичними методами, так і підходами, що притаманні гуманітарним наукам. Крім того, глобалізація економіки потребує володіння іноземними мовами й загальнокультурного кругозору.

Розвиток економіки як науки і практичної діяльності потребує широкого кола знань, що дуже часто презентують досить різні галузі науки. Все це вимагає від майбутнього економіста достатньо вільного володіння математичними методами, кругозором в галузі гуманітарних наук, володіння іноземними мовами.

Створення загального уявлення про мікроекономічні особливості функціонування підприємств «взагалі», з нашої точки зору, є сумнівним як методично, так і науково. Необхідно знати галузеві особливості, щоб у майбутньому мати можливість ефективно приймати управлінські рішення. Це фактично і є економічний спосіб мислення.

Вивченню базових понять, методів дослідження, структури і змісту вищої економічної освіти для студентів спеціальностей «Економіка підприємства» та «Облік і аудит» із спеціалізацією в галузі міського господарства і присвячена дисципліна «Введення у спеціальність».

До складу навчальної дисципліни входять лекційні заняття, самостійна робота студентів та виконання контрольної роботи.

1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам, формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю. Основним завданням вивчення курсу «Введення у спеціальність» є пізнання міста як соціально-економічної системи, основ економіки як науки, структури та складу міського господарства, основ формування тарифів комунальних підприємств.

1.2. Предмет вивчення дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем, економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів, особливості ринкових перетворень економіки України, сучасні процеси глобалізації економічного життя людства, особливостей формування тарифів на послуги комунальних підприємств, особливостей діяльності підприємств міського господарства.

Змістовими модулями, що презентують дану дисципліну, є:

1. Економіка, місто, міське господарство: загальні поняття, структура, взаємозв'язки.
2. Економічні особливості діяльності галузей міського господарства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

ЗНАТИ:

- визначення міського господарства і його структуру;
- загальні економічні особливості функціонування міського господарства;
- визначення поняття «тариф».

ВМІТИ:

- з'ясувати в загальному вигляді еколого-економічну проблематику в діяльності підприємств міського господарства;
- складати реферати і доповіді з тематики сучасного стану підприємств міського господарства.

До переліку взаємопов'язаних дисциплін (за навчальним планом) віднесені:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
-	Економіка підприємства Фінансовий облік

2. Самостійна навчальна робота студента
(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, (шифр, аббревіатура) 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит»
<i>ЗМ1. Економіка, місто, міське господарство, будівництво, загальні поняття, структура, взаємозв'язки</i>	31
1. Місто як соціально-економічна система.	9
2. Економіка як суспільна наука та економіка міста як специфічна економічна наука.	10
3. Поняття і склад міського господарства, будівництва.	12
<i>ЗМ2. Економічні особливості діяльності галузей міського господарства та будівельних підприємств</i>	18
1. Житлове господарство, комунальне господарство.	4
2. Місцеве самоврядування в Україні, його зв'язок з функціонуванням міського господарства.	4
3. Тариф як специфічна форма ціни на послуги підприємств міського господарства.	6
4. Особливості деяких підприємств міського господарства.	4
Виконання контрольної роботи	15
РАЗОМ	64

3. Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1.

Економіка, місто, міське господарство: загальні поняття, структура, взаємозв'язки

1. Місто як соціально-економічна система.

Поняття міста. Місто в історичному розвитку людства. Виникнення місцевого самоврядування й місто. Урбанізація. Типи міст. Розвиток міст в сучасних умовах в Україні.

2. Економіка як суспільна наука та економіка міста як специфічна економічна наука.

Місце економіки в системі наук. Економіка як практична й теоретична галузь діяльності. Міждисциплінарні зв'язки з історією, психологією, математикою й іншими науками. Економіка і політекономія. Обмеженість ресурсів і обмеженість потреб. Мікроекономіка і макроекономіка, рівні вивчення економіки. Основні економічні питання. Ефект й ефективність. Суспільний поділ праці. Вивчення економіки й історія економічної думки. Економіка міста в системі економічних наук. Сучасний стан економіки міста.

3. Поняття і склад міського господарства, будівництва

Визначення міського господарства. Основні функції міського господарства. Структура міського господарства. Житлово-комунальне господарство. Особливості міського господарства. Структура будівельної галузі. Підприємства дорожнього господарства.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «Міське господарство».
2. Які галузі входять до складу міського господарства?
3. У чому виявляються особливості міського господарства.
4. У чому виявляється взаємозв'язок міського господарства з промисловістю?
5. У чому проявляється специфічність зв'язку виробництва та споживання у комунальному господарстві.
6. Дайте визначення понять «ринок» та «ринкове середовище».
7. Що таке приватизація?

Змістовий модуль 2.

Економічні особливості діяльності галузей міського господарства

1. Житлове господарство і комунальне господарство

Структура, функції та особливості діяльності житлового господарства. Основні підприємства, що входять до складу комунальних підприємств. Функції та особливості діяльності комунальних підприємств. Зв'язок екологічних і економічних питань в економіці комунальних підприємств.

2. Місцеве самоврядування в Україні, його зв'язок з функціонуванням міського господарства

Місцеве самоврядування і міське господарство. Загальні відомості про місцеве самоврядування. Повноваження та система місцевого самоврядування. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.

3. Тариф як специфічна форма ціни на послуги підприємств міського господарства

Поняття тарифу. Види тарифів. Основні особливості ціноутворення на підприємствах міського господарства. Прибутки та витрати підприємств міського господарства. Формування тарифів. Сучасний стан тарифів на комунальні послуги.

4. Особливості деяких підприємств комунального господарства

Особливості та значення підприємств зовнішнього благоустрою, санітарного очищення міст, міського електротранспорту, комунальної енергетики, шляхового господарства.

Контрольні запитання

1. Які завдання вирішує житлове господарство ?
2. Яким чином вирішуються питання організації обслуговування житлового фонду?
3. Поняття ціни. Якими є її функції?
4. Якими є методи державного регулювання цін і тарифів?
5. Якою є структура ціни?
6. Які є види цін?
7. Які органи займаються ціноутворенням?
8. У чому сутність житлової проблеми?

Рекомендовані джерела

Основні джерела:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997
2. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004
3. Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки» від 24.06.2004р.
4. Агаджанов Г.К. Економіка водопровідно-каналізаційних підприємств. – Х.: ХНАМГ, 2010.
5. Економіка міського господарства: Навч. посібник/ за ред. Т.П. Юр'євої. – Х.: ХДАМГ, 2008.
6. Економіка підприємства / за ред. С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2008.
7. Занадворов В.С., Ильина И.П. Теория экономики города: Учеб. пособие. - М.: Изд. дом ВШЭ, 1999 (www.ecsocman.edu.ru/db/msg/238699.html - електронна версія)
8. О'Салливан А. Экономика города. - М: "ИНФРА-М", 2006.
9. Шутенко Л.Н. Технологические основы формирования и оптимизации жизненного цикла городского жилого фонда (теория, практика, перспективы). - Харків: Майдан, 2006.

Додаткові джерела:

1. Августин Р. Світовий та вітчизняний досвід управління комунальною власністю міста // Наукові записки. - Тернопіль, 2008. - Вип.17. - С.57-60.
2. Августин Р. Теоретичні основи управління комунальною власністю міста // Наукові записки. - Тернопіль, 2006. - Вип.13, ч.2. - С.85-90.
3. Аникин А.В. Юность науки: Жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса / А.В. Аникин. 4-е изд. М.: Политиздат, 1985.
4. Економіка виробничого підприємства/ За ред. Й.М. Петровича. - К.: Знання, 2009
5. Косянчук І. ЖКГ: підходи до реформування: [Необхідність реформування житлово-комунальної сфери] // Соц. захист. - 2005. - № 8. - С.21-23.
6. Ольшанський О. В. Механізм управління комунальною власністю територіальної громади міста // Теорія та практика державного управління. - Х., 2005. - Вип.1 (10). - С.65-69.
7. Самуельсон П. Економіка - М.: НПО «Алгон», 2004.

Інтернет-джерела:

1. <http://city.kharkov.ua/> - офіційний сервер Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.
2. <http://eur.ru/> - науково –освітний портал «Економіка і управління на підприємствах».
3. <http://minbud.gov.ua/kg> - матеріали щодо ЖКХ на сайті Мінбуду України.
4. <http://economics.wideworld.ru/> - сайт для студентів, що вивчають економіку.

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи з курсу
«Введення у спеціальність»

Загальні положення

Контрольна робота проводиться з метою закріплення студентами теоретичних знань і набуття практичних навичок з систематизації та аналізу економічної інформації. Теоретичні питання роботи виконуються у вигляді реферату та розрахункового завдання.

Контрольна робота включає наступні розділи:

- титульний лист;
- зміст;
- введення;
- теоретична частина, що складається з виконання реферату;
- розрахункове завдання;
- висновок;
- список використаних джерел.

Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота оформлюється рукописним способом чи на ПК на одній стороні папера формату А4 (210*297) відповідно з правилами оформлення наукової, методичної та технічної документації (ДСТУ 3008-95: Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

Контрольна робота повинна бути зброшурована. На останній сторінці студент ставить підпис і дату завершення роботи.

Тематика рефератів до контрольної роботи

1. Міське господарство у структурі суспільного виробництва
2. Особливості виробничої діяльності підприємств міського господарства
3. Місто з точки зору економіки: економіка міста як наука.
4. Сутність та історичний розвиток місцевого самоврядування.
5. Характеристика підприємств санітарного очищення міст.
6. Характеристика підприємств житлового господарства.
7. Характеристика підприємств готельного господарства.
8. Характеристика підприємств водопостачання й водовідведення.
9. Характеристика підприємств побутового обслуговування.
10. Характеристика підприємств міського електричного транспорту.

** Увага! Варіант обирають згідно з **останньою цифрою** номера залікової книжки.

Вихідні дані до виконання розрахункового завдання

Для промислового підприємства, що випускає два види виробів, визначити припустимий і поліпшений варіанти виробництва і реалізації продукції. Намалювати схему формування і розподілу прибутку (для поліпшеного варіанта виробництва продукції).

Вихідні дані:

1. Річний фонд витрат праці основних робітників на підприємстві – 3 млн. чол. - годин. (Т);
2. Річний фонд роботи устаткування на підприємстві – 7 млн. станко-годин.(F);
3. Заробітна плата за 1 людину-годину – 0,7 грн./чол.-годин. (Z);
4. Середньорічна вартість основних виробничих фондів (ОВФ) – 50 млн. грн. (Ф);
5. Середня норма амортизаційних відрахувань – 4% (A^1);
6. Відрахування у фонд соціального страхування й інші фонди – 34,7% (Π_0);
7. Накладні витрати (без обліку амортизації) по підприємству в цілому – 700 тис. грн. (У);
8. Податок на прибуток - 21% (Π_n);
9. Штрафи і виплати відсотків за кредит - 300 тис. грн. ($\Pi + B_k$);
10. Ріст собівартості від невикористання 1 чол.-годин фонду оплати праці – 0,5 грн./чол.-годин. (Z_n);
11. Дані з виробництва продукції наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Вихідні показники з виробництва продукції

Показники	Од. виміру	Вироб 1	Вироб 2
Ціна (Ц)	грн/шт	400	300
Станкоємність (S)	станко. - год	130	$\bullet 100 + X / 2$
Трудомісткість (t)	чол.- год	60	$\bullet 100 - Y / 2$
Матеріальні витрати (m)	грн./шт	200	150

*Увага! X – передостання, Y – остання цифри № залікової книжки, які використовуються для визначення значень S і t.

Рішення задачі

Рішення задачі включає розробку наступних питань.

- 1) Визначення припустимого варіанта плану виробництва двох виробів – Vd_1 і Vd_2 .
- 2) Визначення виторгу від реалізації продукції для припустимого варіанта Pd .
- 3) Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію продукції Z_d .
- 4) Розрахунок загального прибутку підприємства Π_d .

- 5) Визначення поліпшеного плану виробництва виробів V_{y_1} і V_{y_2} .
- 6) Визначення виторгу від реалізації для поліпшеного варіанта плану P_y .
- 7) Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію продукції (Z_y) та загального прибутку (P_y) для поліпшеного варіанта плану.
- 8) Визначення чистого прибутку $P_{ч}$ і залишкового прибутку підприємства за умови прийняття (поліпшеного) варіанта плану.
- 9) Зробити розрахунок розподілу чистого прибутку підприємства.
- 10) Скласти схему розподілу прибутку.

1. Визначення припустимого варіанта плану виробництва двох виробів - V_{d_1} і V_{d_2}

Визначення припустимого варіанта плану виробництва виробів являє собою варіаційну задачу, що має нескінченну безліч рішень. Вибір припустимого варіанта здійснюється на основі зіставлення потенціалу підприємства і властивостей продукції. Потенціал підприємства в даному випадку характеризується обсягом трудових ресурсів (по категорії основних робітників) і ресурсом роботи устаткування. У вихідних даних це відповідало показникам: річний фонд витрат праці основних робітників T і річний фонд роботи устаткування F . Це основні обмеження виробничої потужності підприємства (тобто максимально можливого обсягу виробництва продукції). Властивості виробів у даній задачі відбивають їхня трудомісткість t (витрати праці основних робітників на виробництво одного виробу) і станкоємність S (час роботи устаткування по виробництву одного виробу). На основі цього припустимий варіант плану виробництва виробів визначається методом підбора та перевірки варіантів з обмеженнях обсягу трудових ресурсів та обсягу роботи устаткування.

Ці обмеження мають вид:

$$\begin{aligned} V_1 T_1 + V_2 T_2 &\leq T && \text{- з трудових ресурсах;} \\ V_1 S_1 + V_2 S_2 &\leq F && \text{- з роботі устаткування.} \end{aligned}$$

Рішення питання здійснюється у такий спосіб:

$$\begin{aligned} t_1 &= 60 \text{ чол.год}; & t_2 &= 100 - Y/2 \text{ чол.год.} \\ S_1 &= 130 \text{ стан.год}; & S_2 &= 100 + X/2 \text{ стан.год.} \end{aligned}$$

а) приймаємо, $U_{n1} = 10000$ шт.

$$\text{тоді} \quad V_{d2}^T = \frac{3 \cdot 10^6 - 10000 \cdot 60}{100 - Y/2} \text{ шт.,}$$

б) перевірка за обмеженням роботи устаткування:

$$10000 \cdot 130 + V_{d2}^T \cdot (100 + X/2) \text{ станко-год.} > F = 7 \cdot 10^6 \text{ станко-год.}$$

Таким чином, ресурсу роботи устаткування не вистачає для виробництва запланованої кількості виробів.

в) розрахунок максимально можливого обсягу виробництва другого виробу з обмеженням роботи устаткування:

$$V_{d2}^F = (7 \cdot 10^6 - 10000 \cdot 130) / 150 = 38000 \text{ од.}$$

г) припустимий варіант плану обсягів виробництва:

$$V_{d1} = V_{n1} = 10000 \text{ од.}; \quad V_{d2} = V_{d2}^F = 38000 \text{ од.}$$

2. *Визначення виторгу від реалізації продукції для припустимого варіанта Р_д.*

Визначення виторгу від реалізації продукції для припустимого варіанта плану здійснюється по формулі:

$$P_d = V_{д1} * C_1 + V_{д2} * C_2 = 10000 * 400 + 38000 * 300 = 15400000 \text{ грн.}$$

3. *Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію продукції З_д.*

Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію річного обсягу продукції виконуємо за формулою:

$$Z_d = M + O_T + B_0 + A + Y,$$

де М - матеріальні витрати, грн;

O_T - оплата праці основних робітників, грн;

B₀ - відрахування в бюджет від заробітної плати основних робітників;

А - амортизаційні відрахування для відшкодування вартості основних виробничих фондів (ОВФ), грн;

У - накладні (управлінські) витрати, грн = 700000 грн.

Складові витрат розраховуються за формулами:

$$M = m_1 * V_{д1} + m_2 * V_{д2} = 200 * 10000 + 150 * 38000 = 7700000 \text{ грн.}$$

Оплата праці основних робітників, грн.

$$O_T = (t_1 * V_{д1} + t_2 * V_{д2}) Z + O_{пр},$$

где O_{пр} - оплата простоїв основних робітників, грн.;

T_n - загальний час простоїв, год,

$$T_{п} = T - (t_1 * V_{д1} + t_2 * V_{д2}), \text{ год,}$$

$$O_{пр} = T_{п} * Z_n, \text{ грн.}$$

Відрахування в бюджет від заробітної плати основних робітників;

$$B_0 = \frac{O_T}{100} * \Pi_0, \text{ грн.}$$

Амортизаційні відрахування для відшкодування вартості основних виробничих фондів (ОВФ), грн;

$$A = \frac{\Phi}{100} * A^1 = \frac{50000000}{100} * 4\% = 2000000 \text{ грн.,}$$

Накладні (управлінські) витрати - 700000 грн.

4. *Розрахунок загального прибутку підприємства П_д.*

Розрахунок загального прибутку підприємства для припустимого варіанта плану виробництва ведеться за формулою:

$$P_d = P_d - Z_d$$

де P_д - виторг від реалізації продукції

Z_д - витрати на виробництво

5. *Визначення поліпшеного плану виробництва виробів V_{y1} і V_{y2} .*

Визначення поліпшеного варіанта плану виробництва виробів здійснюється з метою підвищення розміру загального прибутку підприємства, як основного критерію його діяльності. Це можливо, якщо підвищити обсяг виробництва більш рентабельного (прибуткового) виробу і відповідно знизити випуск менш рентабельного виробу. Рентабельність виробу у загальному випадку розраховується згідно з його собівартістю і прибутку від реалізації виробу. Тому що у даному прикладі собівартість виробу не визначається, про рентабельність виробу можна судити з співвідношенням прямих (технологічних) витрат та ціни продукції.

До прямих витрат відносяться матеріальні витрати й заробітна плата основних робітників. Тоді умовну рентабельність 1-го виробу можна визначити по формулі:

$$p_i = 1 - \frac{m_i + t_i * Z}{C_i};$$

$$p_1 = 1 - ((200+60*0,7)/400) = 0,395$$

$$p_2 = 1 - ((150+(100 - Y/2)*0,7)/300) =$$

6. *Визначення виторгу від реалізації для поліпшеного варіанта плану P_y .*

Для формування поліпшеного варіанта плану виробництва підвищується (на 20%-30%) обсяг виробництва виробу, який має більш високу рентабельність.

Крім того, загальний прибуток підприємства може бути підвищений шляхом збільшення обсягу виробництва виробів з меншою трудомісткістю чи станкоємністю (у залежності від того, обмеження яких ресурсів визначають обсяг виробництва).

У цілому це питання зважується шляхом перебору варіантів плану виробництва (з перевіркою за обмеженнями ресурсів) до вибору варіанта, що забезпечує більш високий розмір прибутку у порівнянні з 1-м припустимим варіантом.

7. *Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію продукції (Z_y) та загального прибутку (P_y) для поліпшеного варіанта плану.*

На основі обсягів виробництва V_{d1} і V_{d2} розраховуються показники виторгу P_y , витрат Z_y та загального прибутку Π_D (за аналогією з розрахунком цих показників для припустимого варіанта плану).

8. *Визначення чистого прибутку $P_{\text{ч}}$ та залишкового прибутку підприємства за умови прийняття (поліпшеного) варіанта плану.*

Розрахунок показників чистого прибутку $P_{\text{ч}}$ для поліпшеного варіанта плану проводиться за формулою:

$$P_{\text{ч}} = P_{\text{д}} - P_{\text{п}},$$

де $P_{\text{п}}$ - податок на прибуток.

$$P_{\text{п}} = P_{\text{д}} * \frac{P_{\text{п}}}{100},$$

де $P_{\text{п}}$ - ставка податку на прибуток, % , ($P_{\text{п}} = 19\%$).

Визначення залишкового прибутку (що залишається у розпорядженні підприємства) $P_{\text{уост}}$ визначається за формулою:

$$P_{\text{уост}} = P_{\text{ч}} - (Ш + В_{\text{к}}) = - 300000 \text{ грн.}$$

де Ш - величина нарахованих підприємству штрафів, пені й ін., грн.;

$V_{\text{к}}$ - виплата відсотків за кредит, грн.

9. *Зробити розрахунок розподілу чистого прибутку підприємства.*

Розподіл залишкового прибутку проводиться за наступними напрямками:

- формування фонду розвитку виробництва (ФРП), який призначений для удосконалювання технології й організації виробництва, освоєння нової продукції і т.п.;

- формування фонду соціального розвитку (ФСР), який призначений для поліпшення умов праці і побуту працівників, пайової участі в будівництві житла, змісту дошкільних установ, будинків відпочинку, здравниць і інших подібних організацій, що належать підприємству;

- формування фонду матеріального заохочення (ФМП), який призначений для преміювання працівників управлінських, інженерних, економічних і інших служб, від яких у тому чи іншому ступені залежить ефективність роботи підприємства та відповідно розмір прибутку;

- формування фонду ризику (ФР), який призначений для страхування витрат від несприятливого розвитку подій у господарчої діяльності підприємства (скорочення ринків збуту, зміна політичного чи економічного зовнішнього середовища, труднощі з освоєнням та збутом нової продукції і т.п.);

- формування частини прибутку для виплат дивідендів (ВД) акціонерам підприємства (якщо воно акціонерне товариство).

Частка залишкового прибутку, що розподіляється в зазначені фонди:

у ФРП приблизно 60%;

у ФСР приблизно 15%;

у ФМП приблизно 10%;

у ФР приблизно 8%;

у ВД приблизно 7%;

10. *Скласти графічну схему розподілу прибутку.*

Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ де застосовується
<i>1. Рекомендовані основні навчальні джерела (підручники, навчальні посібники, інші видання)</i>	
1. Юр'їва Т.П. Економіка підприємств міського господарства. Підручник. – Х.: ХНАМГ, 2006. – 564 с.	1.1, 1.2
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008. – 525 с.	1.1, 1.2
3. Агаджанов Г.К. Економіка водопровідно-каналізаційних підприємств. – Х., 2010. – 303 с.	1.1, 1.2
4. Гаєвська Л.М. Економіка та організація діяльності фірми: Навчальний посібник. – К.: Ірпінь: АДПС України, 2008. – 376 с.	1.1, 1.2
<i>2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти, Інтернет, тощо)</i>	
1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 2005.	1.1, 1.2
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».	1.1, 1.2
3. Цифровий репозиторій ХНАМГ: http://eprints.kname.edu.ua	1.1, 1.2
4. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 № 5464-Х. Режим доступу до ресурсу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=5464-10	1.1, 1.2
5. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 №1875-IV. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1875-15	1.1, 1.2
6. Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки» від 24.06.2004 № 1869-IV. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1869-15	1.1, 1.2
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій й Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій» від 20.05.2009, № 529. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=529-2009-%EF	1.1, 1.2
<i>3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</i>	
1. Конспект лекцій дисципліни «Введення у спеціальність» (для студентів заочної форми навчання галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит»).	1.1, 1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
для самостійної роботи студентів
та виконання контрольної роботи
з дисципліни

«Введення у спеціальність»

(для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
напрямку підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030509 «Облік і аудит»)

Укладач **БОЙКО** Лариса Георгіївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2012, поз. 586 М

Підп. до друку 10.04.2012р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 0,9

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011р.